

บทคัดย่อ

บทนำ: ปัจจุบันภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขโดยเฉพาะการระบาดขนาดใหญ่ของโรคติดต่อและโรคอุบัติใหม่อุบัติซ้ำพบได้บ่อยขึ้นและส่งผลกระทบต่อหลายด้าน จำเป็นต้องมีระบบป้องกัน เตรียมความพร้อมในการจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขด้านป้องกันควบคุมโรคของประเทศให้เข้มแข็ง วัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อศึกษาระบบการจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข ด้านการป้องกันควบคุมโรคในเหตุการณ์สาธารณสุข เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาระบบดังกล่าวต่อไป

วิธีการศึกษา: ใช้รูปแบบการวิจัยเอกสารโดยการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง 1) เอกสารรูปแบบการจัดการในภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขด้านการป้องกันควบคุมโรค โดยเฉพาะกรณีเหตุการณ์สึนามิ อุทกภัยใหญ่ ในประเทศไทย รายงานการเฝ้าระวังโรคเชิงรุกภายหลังเหตุการณ์สึนามิ คำสั่งแต่งตั้งกรมการที่เกี่ยวข้องระหว่างเดือนธันวาคม 2547 ถึงกุมภาพันธ์ 2548 และรายงานการเฝ้าระวังโรคภายหลังเหตุการณ์อุทกภัยใหญ่ ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2554 ถึงมิถุนายน 2555 การศึกษาด้านการจัดการภาวะฉุกเฉิน การศึกษาด้านการป้องกันควบคุมโรคภายหลังเหตุการณ์สาธารณสุข 2) รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลแบบแก่นสาระ 3) สรุปผล และวิจารณ์ผลการศึกษาเพื่อให้ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา: ไม่พบการดำเนินการในระยะเตรียมพร้อมเพื่อการป้องกันควบคุมโรคติดต่อหรือโรคระบาดที่อาจเกิดขึ้นภายหลังเหตุการณ์ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข หรือการดำเนินการในระยะป้องกันและลดผลกระทบ โดยเฉพาะการป้องกันและลดผลกระทบจากโรคติดต่อ หรือโรคระบาดที่เกิดขึ้นหลังเหตุการณ์ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข แต่มีการดำเนินงานเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคในระยะตอบโต้และระยะฟื้นฟู โดยมีการถ่ายโอน การเฝ้าระวังโรคสอบสวนควบคุมโรคภายหลังเกิดเหตุการณ์ภาวะฉุกเฉินด้านสาธารณสุขและกลับเข้าสู่ระบบเฝ้าระวัง สอบสวน ควบคุมโรคตามระบบเดิม แต่ไม่มีการถอดบทเรียน

สรุปและวิจารณ์: การจัดการภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขด้านการป้องกันควบคุมโรคติดต่อในเหตุการณ์สึนามิและอุทกภัยใหญ่ในประเทศไทย ไม่พบว่ามีการดำเนินการในระยะป้องกันและลดผลกระทบ และระยะการเตรียมความพร้อม แต่มีการดำเนินการในระยะการตอบโต้ภาวะฉุกเฉิน และระยะการฟื้นฟู ซึ่งอาจเป็นผลจากการที่ประเทศไทยไม่เกิดเหตุการณ์สาธารณสุขขนาดใหญ่บ่อยนักและไม่มีแผนการเตรียมพร้อมตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขหรือสาธารณสุขเชิงรุกมาก่อน จึงควรบูรณาการแนวทางการตอบโต้ภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุข การเฝ้าระวังโรค การป้องกันควบคุมโรค ให้สอดคล้องกับหลักการจัดการสาธารณสุขเพื่อ

Public Health Emergency Management of Diseases Prevention and Control in Thailand

Authors: Rapeepan Dejpichai

Office of Disease Prevention and Control Region 8, Udon Thani, Department of Disease Control

Abstract

Background: At the present, public health emergency especially the large outbreak of communicable diseases and emerging infectious diseases has occurred more often and widely affected the society, politics and economics. Thus, the preparedness plan of public health emergency management and disaster management should be well planned. The objective was to characterize public health emergency management of disease prevention and control in post-disasters in Thailand.

Methods: The study was the documentary research. The methods were 1) to review literatures about the public health emergency, public health emergency management, post-Tsunami active disease surveillance, post-disasters disease prevention and control, and tsunami and big flooding in Thailand documents 2) to collect the data 3) to analyze all gathering data using the matic analysis and 4) to discuss the results in order to provide the recommendations for disaster management and public health emergency management.

Results: There was no record of processes or results of prevention and mitigation and preparedness steps according to occurring of the tsunami and big flooding unpredictably at that time. There were processes and results of response including disease surveillance, investigation and disease prevention and control. In addition, there were processes and results of recovery including the transferring the active surveillance system to normal routine disease surveillance and there was no definite after-action review of all events related to tsunami or big flooding response to improve the plans and activities.

Conclusions and discussions: There was no prevention and mitigation and preparedness steps, but there were processed for the steps of response and recovery. There was no preparedness and strategic plan for disaster in Thailand before the events. Therefore, there was no steps of prevention and mitigation and preparedness phases. However, the actions of post-tsunami disease prevention and control could be categorized as in response phase of disaster management cycle. In recovery phase, there were transferring of the active disease surveillance to the routine disease surveillance. However, there were no actions of mitigation and prevention and preparedness phases since there was no previous plan for disaster management. The public health emergency, disease surveillance and disease control and prevention management should be integrated with disaster management cycle. The major advantage of this approach is that problems will be managed in all aspects and with continuous improvement. In addition, national strategic and preparedness plan, action plan, incident action plan for public health emergency events, or public health disaster should be developed and implemented under the umbrella of the concepts of disaster management cycle.

Keywords: public health emergency management, communicable disease prevention and control, disaster management, tsunami, big flooding, Thailand